

**ELGESIO SU DOVANOMIS PRINCIPŲ TAIKYMO LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODO
DARBUOTOJAMS, DIRBANTIEMS
PAGAL DARBO SUTARTIS, REKOMENDACIJOS**

Elgesio su dovanomis principų taikymo Lietuvos zoologijos sodo valstybės darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, (toliau - darbuotojai) rekomendacijų tikslas - nustatyti dirbančių Lietuvos zoologijos sode darbuotojų, pareigas, elgesio principus, susidūrus su jiems teikiamomis dovanomis, siekiant užkirsti kelią neetiškam elgesiui bei padėti priimti sprendimus, profesinėje veikloje susidūrus su skirtingomis vertybėmis ir interesais, įtvirtinti, kad sąžiningumas ir skaidrumas zoologijos sodo veikloje turi prioritetą, didinti visuomenės pasitikėjimą Lietuvos zoologijos sodu.

Dovana suprantama kaip bet kuris materialinę vertę turintis daiktas, paslauga ar kita nauda (turtas, turtinė teisė, daiktas, paslauga, nuolaida, vaišingumas, apmokymai, transporto, maitinimo išlaidos ir pan.).

Elgesio su dovanomis principai:

1. Mes nepriimame dovanų ar paslaugų (dovanų), jeigu jos mums teikiamos dėl Lietuvos zoologijos sodo atliekamų funkcijų.

Šiuo principu pabrėžiama, kad Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai funkcijas atlieka ne tikėdamiesi papildomo atlygio, o siekdami sukurti aplinką, kurioje gera gyventi, tikėdami tuo, ką daro, gerbdami įstatymus ir vienas kitą.

Dovana, kuri yra dovanojama dėl Lietuvos zoologijos sodo atliekamų funkcijų neleidžia darbuotojui jaustis laisvai ir saugiai nuo, bet kokių galimų įsipareigojimų dovanotojui, kelia psichologinį diskomfortą.

2. Mes nepriimame dovanų, jeigu jomis siekiama daryti įtaką Lietuvos zoologijos sodo priimamiems sprendimams ir (arba) paveikti darbuotojo veiksmus, nes tai pakenktų Lietuvos zoologijos sodo reputacijai ir sumažintų pasitikėjimą ja.

Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai suvokia, kad pagal jų atliktus veiksmus, elgesį ar priimtus sprendimus visuomenė gali spręsti apie visą zoologijos sodo sistemą, todėl darbuotojų veiksmai turi atitikti visuotinai priimtinas elgesio normas, o jų elgesys ir kultūra turi būti pavyzdys kitiems asmenims. Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai, saugodami ne tik savo, bet ir visos Lietuvos zoologijos sodo reputaciją, sprendimus priima atsakingai, vadovaudamiesi skaidrumo, teisingumo, objektyvumo, nesavanaudiškumo, pavyzdingumo ir nešališkumo principais.

3. Mes nepriimame dovanojamų pinigų ar dovanų čekių ir visais atvejais juos oficialiai gražiname dovanojančiai institucijai ar asmeniui.

Lietuvos zoologijos sodui dovanojamus pinigus ar dovanų čekius vertina kaip neteisėtą atlygį bei ketinimą palankiu sau būdu paveikti būsimus tarnybinius sprendimus, tiesiogiai ar netiesiogiai daryti įtaką darbuotojų veiksams, o ne kaip elgesį iš mandagumo ar pagarbos, todėl tokios „dovanos“ be išlygų gražinamos dovanotojams.

4. Mes visais atvejais oficialiai gražiname dovanas, kurios gaunamos darbuotojui nežinant.

Tais atvejais, kai darbuotojas gauna dovaną jam nežinant, jis raštu praneša apie tai įstaigos vadovui, nurodydamas kada, kur ir kokia jam skirta dovana (jei įmanoma, nurodoma apytikslė dovanos vertė) buvo palikta/gauta ir oficialiai gražina dovaną dovanotojui.

Kai dovanos neįmanoma gražinti (pvz.: nežinomas dovanotojas), o dovana yra maisto produktai (pvz. saldainiai) - jie padedami viešai, matomoje vietoje, kad galėtų Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai ir svečiai.

5. Mes siekiame, kad už gerai atliktą darbą mums būtų atsidėkota padėka ar geru žodžiu.

Padėkoti ir įvertinti darbuotoją galima įvairiai - šypsena, geru žodžiu, gražiu laišku, padėkos raštu ir paprastu „ačiū“, todėl Lietuvos zoologijos sodas siekia, kad visais atvejais, kai norima atsidėkoti už darbuotojo profesionalų darbą ir paslaugumą, būtų taikomi kiti padėkos būdai, nesusiję su dovanomis.

6. Mes toleruojame tik reprezentacines dovanas, kuriomis pagal protokolo reikalavimus apsieikiama oficialių susitikimų metu.

Lietuvos zoologijos sodas, siekdamas pašalinti bet kokią riziką korupcijai pasireikšti, vadovaujasi aukštesniais elgesio standartais ir nors Viešąją ir privačią interesą derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatos leidžia priimti dovanas, kurios gaunamos pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtas dovanas, kurių vertė neviršija 30 Eur, Lietuvos zoologijos sodas siekdamas išvengti bet kokios interpretacijos, skatina reprezentacinėmis dovanomis keistis tik oficialių susitikimų metu pagal nustatytą protokolą.

Pastaba: Reprezentacijos paskirtis yra reprezentuoti, t. y. pristatyti veiklą, vykdomas funkcijas, teikiamas paslaugas ir pan.

7. Jeigu nėra galimybės atsisakyti nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų teikiamos dovanos, priimtoms dovanos registruojamos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos zoologijos sodo darbuotojas, gavęs dovaną pagal tarptautinį protokolą ar tradicija, perduoda ją laikinai saugoti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-03-16 įsakymu Nr. D16-7 „Dėl dovanų, gautų pagal tarptautinį protokole“.

Lietuvos zoologijos sodo darbuotojas, gavęs dovaną ne pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, ją registruoja Lietuvos zoologijos sodo dovanų registre Lietuvos zoologijos sodo direktoriaus nustatyta tvarka.

8. Mes vadovaujamės tokiomis pačiomis nuostatomis visų institucijų ir asmenų atžvilgiu.

Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai vadovaujasi lygybės principu ir dovaną, kurios teikiamos dėl Lietuvos zoologijos sodo atliekamą funkciją, nepriima nei iš viešų, nei iš privačių fizinių asmenų, nei iš juridinių asmenų - įmonių, įstaigų, organizacijų, asociacijų ir kt.

9. Mes viešai deklaruojame šiuos principus siekdami išvengti dviprasmiškų situacijų ir tikėdamiesi, kad visi padės mums jų laikytis.

Kiekvienas Lietuvos zoologijos sodo darbuotojas skatinamas laikytis šių principų bei išsakyti problemas ir atkreipti dėmesį į geros praktikos pavyzdžius.

Kaip atpažinti dovaną nuo siekio paveikti Lietuvos zoologijos sodo darbuotojo sprendimus:

Darbuotojas, kuriam teikiama dovana įvertina:

- dovanos teikimo aplinkybes: priežastis, vietą, laiką, būdą, dovanos formą;
- dovanos vertę;
- dovanų teikimo (siūlymo) dažnumą ir jų periodiškumą (net smulkios, tačiau dažnai teikiamos

(siūlomoms) dovanoms turėtų kelti susirūpinimą);

- kokie, jo manymu, yra dovaną teikiančio asmens ketinimai (tai daroma iš mandagumo ar pagarbos ar turint ketinimų palankiu sau būdu paveikti būsimus tarnybinius sprendimus, tiesiogiai ar netiesiogiai atsidėkoti už daromus ar jau padarytus (buvusius) sprendimus);
- ar pats darbuotojas su dovanotoju nesielgia dviprasmiškai, t. y. savo elgesiu leidžia jam susidaryti klaidingą nuomonę, kad iš jo laukia ir tikisi dovanos (atsidėkojimo);
- ar priėmęs dovaną galės jaustis laisvas nuo bet kokių galimų įsipareigojimų dovanotojui;
- ar darbuotojo atliekamos tarnybinės funkcijos susijusios su dovanotoju (tiesiogiai ar netiesiogiai);
- ar darbuotojui nekeltų psichologinio diskomforto (rūpesčių) tai, jog dovanos gavimo faktas taptų viešai žinomas kolegoms, interesantams, žiniasklaidai. plačiai visuomenei.

Rekomenduojami klausimai pačiam darbuotojui išsiaiškinti, ar įtarimas dėl korupcijos yra pagrįstas:

- ar darbuotojas yra tikras, kad ši veikla yra teisėta? Ar tai atitinka Lietuvos zoologijos sodo ir visuotinai saugomas vertybes?
- ar tai gali būti laikoma neetiška arba nesąžininga?
- ar tai galėtų pakenkti Lietuvos zoologijos sodo reputacijai?
- ar tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą?

Lietuvos zoologijos sodo darbuotojai, įtardami bandymą papirkti ar korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, apie tai visuomet informuoja teisėsaugos institucijas.

Kiekvieno tiesioginio vadovo pareiga užtikrinti, kad pavaldūs darbuotojai būtų supažindinti su šiomis rekomendacijomis.

Šios rekomendacijos skelbiamos Lietuvos zoologijos sodo interneto svetainėje.